

men denne Skole troer jeg vistnok ikke maa søges paa Kasernerne eller i Rekruttskolen, der kun ere til for at uddanne Folk til Soldater, ikke for at uddanne dem enten som Agerdyrkere, Haandværkere eller morafste og dygtige Borgere. Det kunde for mit Vedkommende have været meget ønskeligt, dersom der nu her, samtidig med denne Sags Forhandling, havde foreligget en Organisationsplan for Bornholms Forsvarsvæsen, som man kunde have haab om, eller egentlig hellere en Slags Vished, eller Betyggelse for at faae sat igjennem, da det naturligtvis vil berøe herpaa, hvorledes jeg maa komme til at stille mig til denne Sag. Det er jo en afgjort Ting, at dette Endringsforslag bliver at betragte som et Schema, hvorpaa man skriver under, og det kan man ikke gjøre, undtagen man veed, hvilke Consequenter der ville følge deraf, hvorledes Forholdene i det Hele ville komme til at see ud, og det er Grunden til, at jeg ikke saaledes ubetinget kan give min Tilslutning dertil. Jeg vil just ikke sige, at jeg principmæssigt vil sætte mig derimod, men jeg vil stille mig paa det Punkt at see alle ligeberettigede Interesser varetagne, saavidt som det er muligt; og forøvrigt haaber jeg naturligtvis, at der under Sagens anden Behandling vil fremkomme saadanne Oplysninger, som kunde være ønskelige i den Retning, og hvorefter jeg saa mere bestemt skal angive min Stilling til Sagen, idet jeg naturligtvis forbeholder mig da atter at udtale mig derom.

Tscherning: Det ærede Medlem, som nu satte sig, begyndte med en Bemærkning angaaende § 11, hvor jeg troer, at han har seet ganske rigtig; der ligger nemlig i § 11 en meget væsentlig Forandring imod § 19 i den gjældende Lov; i § 11 i det nye Forslag har man sat den 18aarige Mand der, hvor man i den gjældende Lov først satte den 21aarige, man har givet ham Ret til paa lige Fod med de Andre at stille sig til Udskrivning, det vil sige, til Lodtrækning, under Forudsætning af, hedder det her, at han er fuldkommen tjenstdygtig; sandsynligtvis er man kommet dertil ved Forsøget paa at lime de Søfarende ind i et Forslag, hvor de ikke, paa den Maade høre hen, idet

man nemlig har erkjendt, at den 18aarige Søfarende, Hals- eller Heelbefarne, ombord paa et Skib er overmaade brugelig, medens det Samme i Almindelighed ikke er Tilfældet med den, der skal tjene tillands, og det er derfor ogsaa min Hensigt, saavidt det staaer i min Magt, at søge at faae denne Bestemmelse forandret, saaledes at man fastholder den nu gjældende, der efter min Mening er langt bedre overveiet.

Hvad den hele bornholmste Tvist angaaer, da skal jeg ikke forbyde mig deri; det ærede Medlem, som har bragt dette Forhold paa Bane (Falleisen), har, troer jeg, forsøgt at slyde længere, end der kunde indenfor det her afstukne Maals Grændser; han har egentlig behandlet den bornholmste Væbning, som vi ikke have med at gjøre, og har foreslaaet os for en usikker Væbningsplan, som vi ikke ere raadige over, at udbetale Værnepligten. Det er, som en finantiel Operation, foreløbig ikke heldigt; naar vi see, hvad vi faae for de Penge, vi betale for den bornholmste Værnepligt, overgivet til en Andens Raadighed, til Krigsministerens Raadighed, og den derhen hørende Organisation — naar, siger jeg, vi see, hvad vi kunne faae ud af den nye forsøgede bornholmste Værnepligt mod det, vi have, saa kan Diebliffet komme til at tage en Beslutning, til at stille det Hele paa en anden Fod end den, hvorpaa det nu staaer, men indtil det Diebliff vil det i de Retninger, som det ærede Medlem har omtalt, efter min Mening ikke være vel betænkt, og det haster heller ikke; derimod er der en Deel af den bornholmste Værnepligt, som kan opfyldes tilfulde, som man har forsøgt at benytte ved directe Bestemmelser, men som i bredtfuldt Maal har været benyttet indirecte, og det er nemlig Anvendelsen, Brugten paa lige Fod, med hvad der forøvrigt finder Sted i hele Landet, af det søfarende, bornholmste Mandskab; man har havt den allerstørste Lethed ved i Krigstid, netop i Krigstid at tilvende sig en stor Mængde bornholmste Søfarende; de kom i en dansk Havn, man tog dem strax uden videre og benyttede dem, og man var fuldkommen berettiget dertil. Denne indirecte Maade at benytte de bornholmste Søfarende paa skal man gaae bort fra;